

Ett nordiskt ting

Möjligheterna att få till stånd en integrerad nordisk enhet diskuteras i denna artikel av redaktör Bertil Falk, Kvällsposten.

Förf. efterlyser större överstatlighet på vissa områden, allt i syfte att på sikt skapa ett Nordens Förenade Stater.

Detta bör dock ingalunda hindra, att de nordiska länderna parallellt söker inträde i EEC, som i sin tur i framtiden bör kunna ingå en fusion med de östeuropeiska staterna.

Därmed anknyter förf. i hög grad till riktlinjer som bl.a. uttalades vid Högerens Ungdomsförbunds stämma i Göteborg 1965.

Någon — jag vill minnas att det var en amerikan — lär vid något tillfälle ha suckat: "Hur ska man någonsin kunna skapa enighet i världen, när man inte ens i Skandinavien kan skapa en nation av de olika staterna." Sucken var väl på ett sätt berättigad, men å andra sidan får man inte glömma bort att enormt mycket har gjorts inom ramen för det nordiska rådet, som väl får uppfattas som ett gemensamt utskott för de nordiska staternas parlament.

Dessutom finns det inom Föreningarna Nordens förbund en målsättning — vagt uttalad — som man långsamt försöker att förverkliga. Således heter det i Föreningarna Nordens förbundsprogram att det gäller "att betrakta Norden som en enhet och följdriktigt handla därefter". Mera konkret krävs nya former för att få fram snabbare resultat för det nordiska samarbetet. Det heter: "Detta kan bäst ske om Nordiska rådet — till en början på en rad bestämt avgränsade områden — får rätt att träffa bindande avtal."

Socialdemokratisk "nationalism"

Tyvärr finns det många som uppfattar överstatliga funktioner som ett farligt "spöke". Den form av missriktad nationalism som kommer till uttryck i denna uppfattning tycks främst ha sina förespråkare på socialdemokratiskt håll, i varje fall i kanslihuskretsar. Ändå är det ingen tvekan om att det på olika håll finns samarbetssvårigheter som måste bemästras. Klagomål duggar in från

Oresundsregionen, Nordkalotten, gränsen mellan Dalsland och Östfold fylke och senast i somras gränsen mellan Värmland och de tre norska fylkena Hedmark, Akershus och Östfold. Göteborgs-Tidningen har i sammanhanget konstaterat att det "behövs ett utvidgat nordiskt organ av riksdagstyp" för att man ska kunna "skapa former för konkreta bindande beslut".

Detta är kanske inte nödvändigt. Ändå är frågan om överstatlighet så pass brännande att man måste ägna den uppmärksamhet. Man skulle önska att Föreningarna Nordens förbund satte mera konkret kött på det beniga kravet "att betrakta Norden som en enhet och följdriktigt handla därefter". Man skulle önska att politikerna drev på i frågan. Man skulle önska att det fanns en tidtabell för att förverkliga målsättningen.

Självfallet vill man se att det redan nu pågående arbetet med att skapa gemensam lagstiftning, gemensam valuta, gemensamma frimärken etc. fortsätter. Men dessutom finns det en rad delmål-sättningar som man skulle vilja se förverkligade:

1. Nordiska rådet ges överstatliga befogenheter på vissa områden. Här har man i all blygsamhet börjat med kulturen för något år sedan. En nordisk kommitté förses med pengar som den förfogar över som den behagar vid stipendiegivning. Inte mycket, men principiellt betydelsefullt. Vad man nu skulle önska är att Nordiska rådet fick befogenheter vad beträffar integrationen i gräns-

områdena, där det krävs en anpassning av lokaliseringpolitiken, administrationen, regionplaneringen etc.

2. Nordiska Rådet bör ersättas med ett Nordiskt Ting med en *fast* mötesplats, förslagsvis Oslo, som ligger centralt flygvägen om man med Norden räknar inte bara Sverige, Norge, Danmark, Finland, utan självfallet också Island, Färöarna och Grönland.

3. En särskild grundlov — eventuellt avfattad på ett fällesnordiskt språk — skapas. Eftersom det inom Norden talas språk av smärre och större minoriteter, språk som inte är besläktade med de germanska språken inom området, vore det kanske riktigast att redan från början gå in för engelskan. Detta är kanske oväsentligt. Det väsentliga är emellertid att man beslutar sig för ett språk för denna grundlov.

4. Allteftersom tingets befogenheter utökas får de riksregionala riksdagarna karaktär av delstatliga legislaturer med beslutanderätt i frågor som avser respektive stat. Nästa steg är att de riksregionala folktingens makt decimeras på så sätt att det Nordiska Tinget utses vid direkta val och tinget fastställer de gamla riksdagarnas såväl som landstingens och primärkommunernas kompetensområden. De lokala parlamenten fattar successivt de beslut som innebär att man frånhänder sig den yttersta beslutanderätten till Nordiska Tinget. Tinget utser självt genom omröstning det nordiska råd, som blir den gemensamma nordiska regeringen. De olika delstaterna

kan liksom tidigare behålla sina statsöverhuvuden, vilka alla kan fungera som Nordens representanter utåt och bibehålla sina representationsplikter inåt. Ingenting hindrar att man i Finland riksregionalt behåller sin presidentmakt med både politiska och representativa funktioner liksom ingenting hindrar att Sverige, Norge och Danmark bibehåller sina monarkistiska institutioner. De nordiska staternas statsöverhuvuden kan bilda ett gemensamt kollektiv som statschef och i sammanträden fördela representationsuppgifterna. Detta är — som varje administratör vet — en rent organisatorisk fråga, som det endast gäller att finna lämpliga former för att utmejsla.

Utrikespolitiska problem

Självfallet är det många problem förknippade med detta. Inte minst de utrikespolitiska aspekterna ger anledning till nedslående slutsatser. Å andra sidan kan självfallet sådana problem inte vara någon rimlig anledning för att inte ställa upp en målsättning, göra upp en tidtabell och söka förverkliga den punkt för punkt när läget därför förefaller gynnsamt. Självfallet bör detta arbete inte heller vara något hinder för att man parallellt söker vinna inträde i den ännu

större ekonomiska enhet som EEC utgör och som på längre sikt bör kunna gå i fusion med östeuropeiska stater i SEV, om den embryonala trenden i öst mot liberalisering och friare ekonomi fortsätter och med smärre bakslag dessutom accelererar. Jugoslavien är på väg in i EEC. Rumänien står redan och lurar i vassen.

Parlamentarikerna i de nordiska länderna har säte och stämma i det gemensamma internordiska parlamentsutskott som Nordiska Rådet utgör. De har där gjort insatser som är mycket imponerande på många sätt. Faran är dock att politikerna slår sig till ro med sakernas tillstånd, trots att man nu skulle önska att utvecklingen gick i en snabbare takt. Det finns här anledning att ta upp den efterlysning som förste sekreteraren i den svenska Föreningen Norden, Åke Landqvist, gjort i Dagens Nyheter, där han pekat på behovet av internordiska politiker som "på ett mer organiserat sätt än hittills vinnlägger sig om att gemensamt utarbeta nordiska program. I och för sig vore det inte orimligt att nordiska politiker, t.ex. inom ramen för rikspolitiska valprogram, finge ta ställning till aktuella nordiska samarbetsfrågor". Det finns onekligen mycket att göra för att skapa nordisk integration.